

uden Betænkning lade en Del vente til det følgende Aar. Men viser der sig en stadig stærkere Efterspørgsel, end der kan fyldestgøres ved denne Generalbestemmelse her, er jeg vis paa, at Lovgivningsmagten ikke til nogen Tid vil undlade at gøre det muligt at imødekomme de Ønsker og Krav, der stilles i Henseende til Erhvervelsen af Laan.

Dernæst er der Bestemmelsen om Tillægslaan. Derom er der sagt: hvorfor foreslaar man Forholdet ordnet paa den Maade, at vedkommende skal have $\frac{9}{10}$ af 1,000 Kr. i begge de foregaaende Serier uden Hensyn til, om det oprindelige Laan var 3,600 Kr. eller 4,500 Kr.? Det hænger som alt sagt i nogen Grad sammen med den mellemliggende Tids forandrede Forhold, herunder Jordprisernes Stigning og Stigningen af Prisen paa Bygningsmaterialier og Arbejde, Forhold, som nok kunde begrunde, at der gjordes en Forskel paa de ældste Laan og de senere. Men jeg erkender selvfølgelig beredvillig, at det at trække Grænsen mellem 5te og 6te Aargang er en Vilkaarlighed. Men det er al Grænsedragen. Vi kunne sætte hvilken Grænse vi ville, man vil altid kunne sige: Det er vilkaarligt. Jeg maa maa-ske dog erindre de Herrer om, at jeg ved Forelæggelsen sagde, at Forslaget vedrørende Tillægslaan var en Henstilling, og at jeg betragtede det som et Forhandlingsgrundlag. Jeg var oprindelig betænkt paa slet ikke at ville binde an med at foreslaa Tillægslaan, men ved Forelæggelsen henstille Spørgsmaalet i al Almindelighed til Forhandling med det høje Ting og det eventuelle Udvalg. Jeg fandt det saa ved nærmere Overvejelse rigtigst dog at forelægge et Grundlag for en Forhandling om dette Emne, og det er det, der er Hensigten med Forslaget til den nye § 12.

Der er talt om, at man skulde gaa op til Maksimum. Dette med „Maksimum“ kan nu forstaaes paa forskellig Maade. Er det Maksimum af Laaneværdien for de ældre Ejendomme, man vil gøre lig med Maksimum af de nyoprettede Ejendommers Laaneværdi efter Lovforslaget her, saa faa vi Facit paa den Maade, at det bliver det, som den Ejendom, der skal belaanes — den være af første eller anden Serie — faktisk er værd i Øjeblikket, plus det, som er nødvendigt til Erhvervelse af Jord og Bygninger i Henhold til Bestemmelsen om Tillægslaan, hvilket tilsammen ikke maa udgøre mere end 6,000 Kr. Saadan kan man forstaa den antydede Maksimumsbestemmelse, men den kan ogsaa forstaaes

paa en anden Maade. Den kan forstaaes derhen, at de af første Serie skulle kunne erholde deres Laan forhøjet fra 3,600 Kr. til 5,400 Kr. og de i anden Serie fra 4,500 Kr. til 5,400 Kr., altsaa i første Serie en Forhøjelse med 1,800 Kr., i anden Serie med 900 Kr. Saa bliver det ganske vist noget andet og noget væsentligere. I første Tilfælde vil der ikke blive overordentlig stor Forskel fra det, som er foreslaaet. Nogen Forskel vil der blive, fordi vi ikke fik den skarpe Grænse mellem 5te og 6te Aargang, men i det hele og store tror jeg, at Forskellen ikke bliver saa overmaade stor.

Men vil man have Maksimumsbestemmelsen forstaaet derhen, at det er Laanesummen — ikke Laaneværdien —, som skal op til det fremtidige Maksimum, altsaa løftes fra 3,600 Kr. for første Series Vedkommende og fra 4,500 Kr. for anden Series Vedkommende til 5,400 Kr., betyder det ganske vist noget væsentligt. Saa er Forskellen mellem mit Forslag og det, der da tænkes paa, ret betydelig. Men saa maa jeg ogsaa i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at dermed ville Ejendommene af første Serie i Værdi betydelig overstige de Ejendomme, som vi oprette efter det Forslag, her foreligger, og jeg skal henstille, om det er rigtigst at give Tillægslaanene en saadan Udstrækning, at man til dem, der have taget Jordlodderne under de Vilkaar, som da var givne, og uden Udsigt til at faa andre, nu pludselig siger: Nu kunne I sætte eder i Stand til at tilvejebringe Ejendomme, der i Værdi og altsaa ogsaa i Henseende til Udbytte i enhver Henseende ere bedre og større end de, som fremtidig tilvejebringes efter den nye Lov. Jeg skal henstille dette til Overvejelse.

Jeg er, som allerede sagt, rede til at forhandle om en Ordning, som fyldestgør alle rimelige Hensyn, og jeg glæder mig over, at ingen har gjort Indvending imod Bestemmelsen med Hensyn til Tillægslaanenes Afvikling. Det var egentlig det, der for mig var Kærnen i Sagen, at man kunde finde en Form, hvorunder Tillægslaanene kunde ydes og afvikles sammen med de gamle Laan. Det er en Hovedbetingelse for, at der ikke skal komme Bræk paa Maskinen. Men om, hvorvidt det skal være paa den ene Led eller den anden med Hensyn til Størrelsen, kunne vi forhandle. Jeg kan ikke give bindende Tilsagn — det vilde heller ikke være rigtigst — om, at jeg kan gaa med til de yderste Krav, som her paa dette Punkt